

Лезги Газет

Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!

1920 – йисалай акъатзава

N 29 (10778) хемис 20 – июль, 2017 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

МВД-дин коллегиядин гегъенш заседание

Санал авур кIвалахдин нетижа

17-июлдиз Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатипова РД-да авай къенепатан крарин Министерствонин коллегиядин гегъенш заседанидин кIвалахда иштиракна. Анал Дагъустан Республикада авай къенепатан крарин органри ва подразделенийри 2017-йисан сад лагъай паюна авур кIвалахдин гъахъ-гъисаб авуна ва йисан къвед лагъай паюна вилик акъвазнавай месэляяр веревирдна.

авай МВД-дин подразделенийрин личный составдин арада телефвилер хъанач. “Им шад жедай кар я, - лагъана ада, - амма МВД-дин вад къуллугъчидал жуьреба-жуьре заланвилер хирер хъана. Республикада хатасузвилер гьалар секинсузбур яз амукъзава. Гъавилияр чаз секин жедай ихтияр авач”.

Министр сифте гаф рахайдалай гъуьнлиз заседанида авайбуру къуллугъдин

нарунин серенжемар вини дережада аваз кыле фена. Ингье республикада террориствилер гьерекаатар авачиз къуд йис жезва. Инсанрин риклелай хъиткынарунар, автоматрай гуьлле гунар яваш-яваш алатзава, абур кичевал авачиз кучьнедиз экъечзава.

Амма эхиримжи вахтара чIуру ниятар авай бязи къуватар республикада миллетрин арада къал тваз чалишмиш жезва.

Къилди къачуртIа, РД-да авай къенепатан крарин министр Абдурашид Мегьамедова малумарайвал, регионда авай гьалариз пис таъсир авунин къилин себбрикай сад международный террориствилер тешкилатрин патай авай къурхулувал хъана. “МВД-ди къабулай серенжемри, санлай къачурла, республикада гьалар гуьзчивилик кутаз, асул терефра министерствонин гьар йикъан къуллугъдин кIвалах хъсан еришра аваз хуьз алакьна. И вахтунда региондин территориядал алай бандподпольедиз хейлин зиянар гана. Им Дагъустанда авай хатасузвилер федеральный къуллугъдин управлениди, Росгвардияди ва къайдаяр хуьдай государствонин маса къурулушри чи къуллугъчийрихъ галаз санал авур кIвалахдин нетижа я. Къенепатан крарин подразделенийрилай тайин нетижаяр арадал гъиз алакьна. КIвалахда авай виниз тир агалкъунрай зур йисан вахтунда МВД-дин 32 къуллугъчи гьукуматдин ва ведомствонин виниз тир наградайриз лайихлу хъана”, - лагъана Абдурашид Мегьамедова.

Министрди гьакIни малумарна хьи, эхиримжи 20 йисуз сифте яз, ци РД-да

везифаяр тамамардайла телеф хъайи къайдаяр хуьдайбур са декьикада кисна акъвазуналди рикел хкана.

Коллегиядин заседанидал рахай Рамазан Абдулатипова, санлай къачурла, республикада оперативный гьалар хейлин хъсан хъанвайди, им къуват гьиле авайбурун кIвалахдин нетижа тирди къейдна.

“Къайдаяр хуьдай органрин къуллугъчийрин виклегвал себеп яз алай вахтунда республикада гьалар хъсанвилерхъ дегеш хъанва.

2017-йисан сад лагъай паюна къайдаяр хуьдай органрилай общественный хатасузвал хуьз алакьна. Чи республика Россиядин Федерацияда дурумлу ва секин субъект я лугъуз жеда. Чаз акъваз хьи, къайдаяр хъсан ва общественный чкайра жезвай тахсиркарвилерин къадарни тIимил жезва. Инсанар хъсан шартIара яшамиз жез вердиш жезва, гьикI лагъайтIа, абуруз са кучьнини къурху гузвач.

2017-йисан майдиз республикадин территориядал Ватандин ЧIехи дяведа гьалибвилер 72 йис тамам хуьн къейд авунин суварин ва Вирироссиядин зурба майданра “Рекьин тийидай полк” мярекат кыле тухудай вахтунда хатасузвал таъми-

Къайдаяр хуьдай органри яшайишдин рекъий арадал къевезвай чуьруькриз миллетрин арада жезвайбуруз хъиз къимет гунин вилик пад къун лазим я.

Заз кучьне властдин муниципальный органрихъ галаз бес къадар кIвалах тухун тийизвайвилер фикир гана кIанзава. Идан гьакъиндай алатай коллегиядални лагъанай. Им властдин дибдин дережа я. Ам инсанриз лап мукъва я. Абурун, яни муниципальный органрин кIвалахдилай инсанри государствонин гьакъиндай ийизвай фикирар аслу жезва. И кардай МВД-дин велклин иштираквал аваз МО-рин кылерин Советдин заседание кыле тухун чарасуз я”, - къейдна Рамазан Абдулатипова.

Дагъустандин Къили гьакIни къейдна хьи, чи республикада терроризмдал гьалибвал къачун - им сифтени-сифте къайдаяр хуьдай органрин ва махсус къуллугърин игитвилерин кIвалах я. И карда абуруз республикадин ва властдин муниципальный органри, гражданский обществодин институтри активнидаказ кучьмек гузва. Гьа са вахтунда РАбдулатипова законсуз яракьлу дестейрин активный

▶ 2

И нумрадай кIела:

ИРС

“Шарвилдин невейар”

“Чи къегъал рухвайрин пад гьамиша ва виринрал хуьн тавунмаз, чахъ я садвални жедач, я абадвални, чун виликни фидач, чахъ, битав халкъдихъ хъиз, авторитетни жедач. Им гьар са лезгиди дериндай гьиссна кIанзавай месэла я...”

▶ 3

ВАТАНПЕРЕСВАЛ

“Лезги Данко”

...Органрин векилри гьикъван къурхуяр гуз хъанатIани, виклегъ лезги хва Теймур Алиханова Къубада сифте яз лезги газет акъуднай. ДатIана хайи миллетдин итижар хуьн патал гьукумдихъ галаз жегина хъайи къагъриман хцин уьмуьр, 39 йиса аваз, садлагъана къатI хъанай...

▶ 4-5

ИРС

Шаирдин вилик буржар

ЧIехи шаир Къуьчхуьр Саудан 230 йисан юбилей ирид йис алатайла къейднай. Ци женгчи ашукъдин 250 йис тамам жезва. И юбилей вахтунда, виликанбурулай гурлудаказ, гужлудаказ кыле тухудайдак умуд ква. Амма гьелелиг юзун кваз акъвазвач...

▶ 6

МЕДЕНИЯТ

“Самурди” руьгъ тухарзава

Эхиримжи йисара Харьковда кардик квай лезгийрин культурадин “Самур” обществодин гьерекатта гьихътин дегешвилер хъанва? И ва маса суалриз и обществодин крар идара ийидай директор Феликс Нагъиева жавабар гузва...

▶ 7

ИНСАН ВА ТИЕБИАТ

Билбил авачир багъни тахъуй...

Каспийдин экологиядин месэляяр гьалун патал адан патарив гвай вири уьлквейри санал кIвалахун, чпин гьерекаатар сад авун важиблу я. Къизил балугъ бул жедайвал, Каспий гьуьл михъиз хуьн лазим я. И кар чалай, инсанрилай, аслу я...

▶ 8

САГЪЛАМВАЛ

Ихътин жегъилар кыт я

Алай вахтунда Москвадин ва Подмосковьедин шегьеррин вузрани илмидинни ахтармишунардай институтра 147 дагъустанви студентди вири вадар аваз кIелзава, абурукай сад къенин чи макъаладин къилин игит я...

▶ 9

Гад - 2017

Къуватар хуьрай, магьсулдарар

Хазран КЪАСУМОВ

Гад тамавилелди вичин ихтиярда гьатнава. Им хуьрерин зегьметчияр, хуьруьн майишатдин карханаяр, лежбервиллинни фермервиллин майишатар, ЛПХ-яр патал чуьлдин къвалахрин виридалайни къызгин вахтарикай сад я. Багьларани уьзюмлухура, саларани производствонин маса хилера агротехникадин серенжемар тухунихь, общественный мал-къарадиз алафар гьазурунихь галаз санал, зегьметчийрин вилик техилар вахтунда ва пучилер авачиз къватл хуьрунун везифани акъвазнава.

Р.Гьайвазова, Ш.Гьажимурадова ва М.Шабанова техилдин бегьердал шадвалзава

- Алай йисуз районда 1911 гектардай зулун магьсулар, 305 гектардай гатфарин къуьл ва 222 гектардай нехв къватл хьийида, - лугьузва "Сулейман-Стальский район" муниципальный райондин хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин управленидин начальник Мегьмедзагьид Бабаева. - Гад агудунив чун вири патарихъай гьазурвилер акуланди эгечнава, къвалахарни план-графикада къалурнавайвал кьиле физва. Шаз районда 5330 тонн техил къватл хуьрунавай, ци техилдин къадар 5500 тондилай артух хуьн гуьзлемишзава.

Районда гад агудунив сифтебурукай яз "Дагъви" ООО эгечна. Хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин управленидин къилин пешекар Шихзагьир Гьажимурадовни галаз чун инвесторди Кьулан Сталдал тешкилнавай, райондин экономика мягькемаруник еке пай кутазвай къвенквечи и карханадиз фена. Къзилдин ранг акьалтнавай никлер, ана агакнавай техилдин хъсан бегьер, гад агудун патал гьакьисагьвилелди зегьмет члугвазвай механизаторарни лежберар акурла гьугуьл шад жезва. Пакаман къилляй акьатнавай къезил шагьвардал лепе гузвай къуьлуьн къилер акурла акл жезва хь, гуя абуру чеб битмишарай лежберриз юкь агьузна икрамзава.

- Чи карханада 212 гектарда къуьл, 172 гектарда мух, 117 гектарда нехв ва 23 гектарда гатфарин къуьл цанва, - лугьузва майишатдин директор Рахим Гьайвазова. - Чахъ гад агуддай са комбайн, самар туькера къадай пресс-подборщик, цанар цадай трактор ава. Гьелелиг гьар са гектардай 23 центнер къуьл къватл хуьрунава. Яд тагузвай участкай икъван бегьер къачун пис нетижа я лугьуз жедач.

Чун комбайнер Мегьмедзагьир Шабановахъ галазни таниш хъана. Адахъ и рекъяй 22 йисан къвалахдин тежриба ава. Мадни, ада саки 30 йисуз механизатор-комбайнер яз къвалахай вичин дах Шабанан кар давамарзава.

- Комбайнердин пеше четинди, гьа са вахтунда гзаф гьуьрметлуди я, - лугьузва М.Шабанова. - Гьикл лагьайтла, комбайнерди халкъдин суфра берекатлу авун патал зегьмет члугвазва, гьавилляй зун и пешедал къаруни я.

Майишатдин никлера самар туькера къуьнун къвалахарни хъсан тешкиллвал аваз кьиле физвай. Виликамаз къунвай гьисабралди,

ина 5-6 агьзур тонн самар хуьн гуьзлемишзава. Самарихъ карханда игьтияжни ава. Ик, Рахим Гьайвазова чаз лагьайвал, кархана гзаф хилеринди я. Магьсулрилай гьейри, адахъ 2700 лапаг, 78 къара-мал, 130 балкъан, чижерин 130 куьнуь ава. Малум хьайивал, карханада 500 тонн сенажни кутада.

Гад агудунин къвалахар давамарунихъ галаз санал, ООО-да къведай йисан бегьердин бине кутуникайни фикрзава. И кар патал карханада 25 гектарда члурухъан чкайра цанар цанва, и кар давамарда.

Районда магьсулдарвал вилик тухуник пай кутазвай, гьар йисуз майданар артухарзавай карханаяр мадни ава. Ик, хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин управленидин къилин пешекар Шихзагьир Гьажимурадова чаз лагьайвал, Курхуьруьн поселенидин территорияда КФХ-ри ва арендаторри алай йисан бегьер патал 335 гектарда, Агьа Сталприн поселенидин территорияда 300 гектарда, Кьулан Сталприн поселенида 530 гектарда техилар цанва.

Кьилдин карханайрикай лагьайтла, "Паласа" ООО-да 150 гектарда къуьл, 76 гектарда нехв, "Зардиян" ООО-да 100 гектарда къуьл, 25 гектарда нехв, "Сайтар" ООО-да 115 гектарда къуьлни мух, "Цийи рехъ" СПК-да 42 гектарда къуьл цанва.

Районда никлерай гад агудунал 10 комбайнни желбнава, самар туькера къуьнал пресс-подборщикар галай 12 трактор машгуьл я.

Райондин хуьруьн майишатдин карханайра, КФХ-ра ва ЛПХ-ра гад агудунин къвалахар давам жезва.

Къез къуватар хуьрай, магьсулдарар!

Комбайнердин югъ кьейдна

Къагьриман ИБРАГЪИМОВ

Дербент районда комбайнердин югъ, хуьруьн майишатдин вилик жергейра авай карханайра гатун къвалахар физвай гьал ахтармишуналди, Дагьустандин кар алай проектар уьмуьрдиз кечирмишунин сергьятра аваз, "Татляр" агрохолдингда тешкилнавай совещание тухуналди кьейдна.

И мярекатра Дербент райондин къил Мегьмед Желилова, райондин администрациядин къилин заместитель Сеидмегьмед Бабаева, Дербент районда авай Дагьустан Республикадин Къилин ихтибарлу кас Яхья Гьажиева, райондин депутатрин Собранидин председател Мажмудин Семедова, райондин агропромышленный комплексдин управленидин начальник Юсиф Герейханова, хуьруьн майишатдин ва хуси майишатрин регьберри иштиракна.

Совещание башламишдалди, М.Желилова ва адахъ галайбуру хуьруьн са жерге майишатрал къил члугуна.

Ик, "Митаги" агрофирмадин машгуьр беседкадик (ина гзаф машгуьр инсанар, гьа жергедай яз космонавт Андриановни хъана) райондин къили агрофирма ва адан мулкар агротуризмдин объект хьиз ишлемишиз жедайди кьейдна.

- Къе "Митаги" агрофирмадин сергьятра агротуризм вилик тухунин патарихъай чаз РД-дин Кьил Р.Абдулатипова тапшуругъ ганва, - давамарна ада. - И къвалахар къилиз акьудун патал сифте нубатда саки 40 йис тамам хъанвай уьзюмлухар жудна кланзава, ахпа, стлалралди яд гудай къайда ишлемишна, цийи уьзюмлухар кухтуна кланда. Агротуризм - им район вилик тухудай хел я. Ик хуьн патал бегьем къвалахар тамамарна кланзава. Чи райондихъ и хел вилик тухудай вири шартлар ава.

"Низами" агрофирмадин агалкъунрикай лугьудайла, ада мукьвал вахтара хъсан бегьер гудай, 20 гектарда кутунвай (садни хкат тавуна арадиз атанвай) "Августин" ва "Молдова" сортарин цийи уьзюмлухар кьейдна.

"Теркеме" агрофирмада совещанидин иштиракчияр МУП-дин чилерал, гьукуматдинни хуси амадагвиллин сергьятра аваз, къилдин карчиди салан

майвайрин зурба бегьер (къарпузар, халияр, помидорар, истивутар...) гьикл арадал гьанатла, гьадан шагьидар хъана.

Ахпа абур "Татляр" агрохолдингдиз фена. Ина авай Азад Гьажиеван майишатда техил къватл хьийиз гьазур хъанвай. Ина райондин къил Мегьмед Желилов комбайндин рулдихъ ацукьна ва Дербент районда техил къватл хуьрунун серенжемдик къил кутуна.

Гуьгьунлай райондин руководителар, АПК-дин начальник, агрофирмадин директорар Беркейдин майишатдин белгенриз фена ва ана хуьруьн майишатдин илимрин доктор, Дагьустандин илимрин лайихлу деятель Нариман Алиева зурба майданра кутур уьзюмлухрихъ галаз таниш хъана.

Яхья Гьажиева мугьманар куьгьне черейрихъ гелкъуьнни ва абур жегьил хуьрунун къайдайрихъ галаз танишарна. Ахпа ада вичи хьийидай къвалахарикай ва алай йисуз хьийи агалкъунрикай суьгьбетна. Дербент райондин агропромышленный комплексдин управленидин начальник Юсиф Герейханова райондин руководителдиз вичин къвалахдин тамам гьахъ-гьисаб авуна.

"Митаги", "Г. Давыдова", "Зидьян" агрофирмадин директорри райондин руководство алай йис уьзюмлухар патал къулайди хъанатлани, ала-тай йисандалай артухни алаз бегьер къватл хьийи-дайдахъ инанишарна.

Совещанидал гьакни, хъсан алхишар авуналди ва дуьз меслятар къалуруналди, Дербент райондин общественный палатандин председател Фетуллагъ Фетуллаев рахана.

Нехишрин ва гамарин выставка

Нариман КЪАРИБОВ

И мукьвара Дербентдин дуньядин культурайрин ва динрин тарихдин музейда Кьилбепатан Дагьустандин нехишрин устаддин гьилин къвалахрин выставка ачухнава. Ана майдандиз акьуднавай гамари, халичайри, рухвари, гьилин нехишралди бегьетмишнавай суфрайри ва маса экспонатри Кьилбепатан Дагьустандин халкъарихъ: лезгийрихъ, табасаранрихъ, агьулрихъ, рутулрихъ, азербайжанрихъ ва цахуррихъ гьилин нехишрин рекъяй члехи устадвал авайдакай шагьидвалзава. "Нехишар ва халича" лишандик кваз кардик кутунвай и выставка алай йисан 15-августдалди давам жеда.

Вахтунда ахтармиша

Алай йисан 1-июлдилай Дагьустандин тарифрин рекъяй республикадин къуллугьди 1 кубометр тебии газ кура-кура маса гудай къимет 5,06 манат яз тайинарнава. "Газпром межрегионгаз Махачкала" ООО-ди газ ишлемишзавай агьалийриз яшамин жезвай чкайра авай участкара (абонент-

рин пунктара) ишлемишзавай газдин гьакьни яз ганавай пулунин (квитанцийрал бинеламиш яз) ва ида-рада авай делилрин арада фаркъ аватла ахтармишуниз ва, эгер буржар алатла, абур вахтунда вахкуниз эвер гузва. Гьа инра агьалийривай чпин къвачихъ кхьенвай газдиз талукъ яз арадал къвезвай суалриз жавабар жагьуриз жеда.

Газ гьисабдиз къачудай тадаракар эцигнавай абонентри чпин счетчикрал алай делилар агакьарун лазим я, ик тахьайтла, ишлемишнавай газдай гана кланзавай пулунин къадар цийи къиметрал бинеламиш хъана гьисабда.

Компаниядин пресс-къуллугьди хабар гузвайвал, "Газпром межрегионгаз Махачкала" ООО-дин абонентар патал, яни газдин пул гунихъ галаз алакьалу суалар гун патал «кузвай линия» кардик ква. Агдадихъ галай нумрайрай зенг ая:

Билайн: 8-906-448-00-74
Мегафон: 8-928-058-19-54

